

PROLOG

(må framførast av minst to personar, sitata av ei kvinnerøyst, resten av teksten av mannrøyster)

Godtfolk!

Vi ber til fest for å sjå attende.
Eg ber dykk med på ei lyrisk ferd
som går i gammalt og tilgrodd lende,
og helsar difor slik volva gjer:

*Om ljod bed eg alle
helga lydar,
store og små
søner åt Heimdall.
Det vil du, Valfader,
at vel eg fortel
frå fyrndeheim
det som fyrst eg minnest.*

Langs elva Osk ser eg som i draumen
ein jeger vandra i arilds tid.
Der ser han auren i stride straumen,
og hjort som beiter i bratte lid

der bjørka strevar seg opp i høgda
mot glitretindar med sol og snø,
og nedi dalbotnen er det nøgda
av blide bakkar og graskledd bø,

og Skorpo ligg som ein vaktsam drake
og skjermar sundet så blikrestilt
at han ser nisa og kobben vake.
Han synest allting er berre gildt.

Så han vert bufast med Eld på åren,
her beiter sauer, her gror det bygg,
og odels guten vert snarleg boren
så arverekkia er sterk og trygg.

*Vreid var Vingtor då han vakna
og hamaren sin han munde sakna.
Skjegg han riste,
hedna han skok;
tok son åt Jord
om seg å trivle.*

Men når sydausten fekk sinnesria
og knuste allting til pinneved,
når skreda rausa ner dalasida
og truga livet til folk og fe,

då svann nok trua på eige yrke
og han vart motlaus og utan ord.
Kor skulle han finna kraft og styrke
mot vonde vette' og Åsa-Tor?

*Kong Olav fór på veitsler
i Hordaland om våren
og bøndene gav seg under kongen
og tok ved kristendommen,
og kongen skildest ikkje frå dei
før alle var kristna.*

Sjå folket saman om kongen stimlar.
- Det eg fortel dykk er sant og visst.
Den som har skapt både jord og himlar,
er ingen andre enn Jesus Krist.

Han skal de tru på, han skal de æra,
og bøya kne for i audmjuk bøn.
Stå støtt og trufast på denne læra,
så får de livet med han i løn.

*Høyr, kor kyrkjeklokka lokkar
Med ein høg og heilag klang
Alle folk og alle flokkar
Til ein hugsam kyrkjegang!
Syskin, lat oss kallet fylgja
Yver berg og yver bylgja,
Lat oss gå på kyrkjeveg ...*

Katrina-klokka så vakkert helsar
frå fjerdingskyrkja i Skåla sokn,
"fornæmste" byggverket for vår frelsar,
heilt ifrå Bergen og sør til Bokn.

Hit kjem dei fjordlangs frå gard og grender
og hentar styrke frå Herrens ord,
i sut og sagn seg til Gud dei vender
med bøn om helse og grorik jord.

Dei ser i undring på meisla murar
med spisse bogar i kleberstein,
på krusifiks og på treskulpturar,
og Jesu moder så mild og rein.

Ved altarsteinen er der eit gøyme,
og kva som ligg der, er løynt for oss,
men vi kan dikte og vi kan drøyme
at det var fliser av Kristi kross.

Så samlast alle på kyrkjebakken
og frettar nytt ifrå fjern og nær,
og ser om nokon lyt bøya nakken
og rida trehesten for si ferd.

*Gå no av og grav mi grav,
Eg er trøytt, no vil eg sova,
Leggja uvêrskleda av
I den myrke, stille stova,
Leggja meg til kvila ned,
fara burt herfrå i fred.*

Vi veit om graver frå farne tider
i store haugar av stein og grus.
På "Gjertrudsplasset" fekk vi omsider
vår vigsla gravplass med klokkehus.

Hit bar vi dei som Vår Herre henta,
og presten sa sine trøystarord
om kvar vi kom frå og kva som venta,
og la på tre skuffer karrig jord.

Her fekk vi ha dei så trygt og nære,
vi fekk sjå om dei i ro og fred,
og halda minnet om dei i ære
så godt vi makta å gjera det.

*Så er den kommet dagen kjær
Som vi har ventet lenge her,
Av nåde er den runnen:
Guds hus er reist.
Fra fjern og nær
Vi samlet nu til vigsel er,
O Gud, du signer stunden!*

På noggrant amtskart med grå konturar
set soknepresten ein sirleg kross.
Her skal det leggjast ut gråsteinsmurar
og reisast byggverk for Gud og oss.

Alt året etter står kyrkja ferdig,
heilt etter teikning og godkjend plan,
og det vert vigsling, så ven og verdig,
med biskop, prestar og kapellan.

Sjå skipet fyllest av gamle, unge,
ja, mange blir berre nøydd å stå,
så bøneropet får mektig runge
og lovsongsgloria likeså.

Då bispen endeleg hevar røysta,
og les frå fyrste korintarbrev,
kan alle føla den gode trøysta
som bibelordet så ofte gjev.

Men fagnadagar får og ein ende
og folk lyt syta for seg og sitt,
men no står kyrkja der midt i iende
og børsar byggda så trygt og bliid.

*Her samlast me under klokkeklang,
med orgelspel og med frydefull sang.
Ja, Herren til æra me syngja skal,
so vent her i Uskedal.*

Dei unge møtest og finn kvarandre,
vi høyrer brusande orgel-låt,
dei lovar trufast å saman vandre
til døden slutteleg skil dei åt.

Og dei står atter i kyrkjekoret,
men denne gongen som far og mor
til det vedunderleg vakre noret,
heilt utan make på denne jord.

Så ung og utrygg er konfirmanten
med sine tankar om tvil og tru.
Han veit at nå er han rett ved kanten
av vaksenlivet, og kan 'kje snu.

Ja, slik blir kyrkja i mangt eit minne
sterkt knytt til høgtid og fager fest,
men den som leitar kan også finne
den tru som gjer han til kvardagsgjest,

for kyrkja står der og byr oss Ordet,
det som i opphavet var hos han
som gjev oss plass innved nattverdsbordet
og lovar vera vår bergingsmann.

*Tider skal komme,
Tider skal henrulle,
Slekt skal følge slekters gang.
Aldri forstummer
Tonen fra himlen
I sjelens glade pilgrimssang.*

Den kvite kyrkja på "Gjertrudsplassen"
har tent oss trufast i hundre år.
Ho tolte kuler og stormar kvasse,
og like vakker idag ho står.

6

For vaksne er ho den kjende, kjære,
for borna er ho blitt katedral.
For alle må då vårt ynskje vere:
Gud signe kyrkja i Uskedal.

Kyrie eleison, Gud Fader, miskunne deg.

*

Sitata som er brukte er som følgjer:

Voluspå, Edda-kvede.

Trymskvida, Edda-kvede.

Soga om Olav den heilage, Snorre Sturlason.

Høyr, kor kyrkjeklokka lokkar, Anders Hovden.

Gå no av og grav mi grav, Ernst Moritz Arndt ved Anders Hovden.

Så er den kommet, Christian Havig-Gjelseth.

Uskedalssongen, Søren Feet.

Deilig er jorden, Bernhard Severin Ingemann.

Kyrie eleison. Kyrkjelyden sitt bønerep til Gud.

*

I 2004 fekk eg ein førespurnad frå Bjørgulv Eik og Uskedal sokneråd om å skriva prolog til 90 årshøgtidinga for Uskedal kyrkje. Eg bad om omrømingstid, tenkte gjennom korleis eg ville løysa oppgåva, men greidde på den tida ikkje å samla meg såpass at eg fekk noko ned på papiret.

Eg såg meg difor nøydd til å melda tilbake at eg ikkje kunne ta på meg oppdraget.

Tanken slepte likevel ikkje taket og vinteren 2004/2005 greidde eg med ein del møyte å få teksten ferdig.

Det er mi von at han kan nyttast ved eit seinare høve.

Olaf Agnar Gausvik